

N 21672

SEMINARIO DE ESTUDOS GALEGOS.
SEIZÓN DE CENCIAS SOCIAES, JURÍDICAS I-ECONÓMICAS.

ANTEPROYEITO

DE

ESTATUTO DA GALIZA.

REAL ACADEMIA
GALEGA
A CORUÑA

F 4541

Biblioteca

SANT-IAGO DE COMPOSTELA. 1931.

ANTEPROYEITO DE

ESTATUTO DA GALIZA

Elaborado pol-a Seizón de Cencias Sociaes, Jurídicas I-Económicas do Seminario de Estudos Galegos, pra presentar na Asamblea galeguista da Cruña.

SANT-IAGO DE COMPOSTELA. 1931.

ANTEPROYEITO DE ESTATUTO DA GALIZA.

TÍDUO I.

Do Estado, territorio e cidadáns da Galiza.

- Art. 1º. A Galiza é un Estado libre dentro da República Federal Española.
- Art. 2º. As linguas oficiais no Estado Galego son, indistintamente, a galega e a castelá.
Non poderán desempeñar na Galiza cárragos públicos os que non coñezan a lingua galega.
- Art. 3º. As cores nacionais da Galiza son branco-azul.
- Art. 4º. O territorio da Galiza comprende as antigas catro provincias da Cruña, Lugo, Pontevedra e Ourense.
- Art. 5º. Poderáse agregar ó territorio da Galiza calquera outro colindante, por acordo dos dous tercios dos seus eleitores, aprobado pol-a Asamblea do Estado galego e a legislatura a que estiveresometido o territorio en cuestión; todo isto cō refrendo do Poder federal.

O plebiscito a que se refire o primeiro párrafo d'iste artigo terá lugar por iniciativa do Consello do Estado galego ou da vixésima parte dos eleitores do país que se trata d'anexar.

Art. 6º. Serán galegos:

- a) os fillos de galegos nados no territorio do Estado galego.
- b) os fillos de pai ou nai galegos, inda que nazan fora, sempre qu'isa sexa a súa vontade. Namentral-os fillos sexan menores, enténdese coma vontade súa a do seu representante legal.
- c) os que non sendo originariamente galegos, gañen viciñanza en calquera lugar da Galiza.

Art. 7º. Os que non sexan galegos fican suxeitos pol-os bens raíces e dereitos civís que drento da Galiza lles correspondan ás disposicións vixentes no Estado galego. Respeito òs bens mobles rixe a lei persoal do dono.

As leises e disposicións do Estado galego regirán a forma dos actos jurídicos realizados drento do territorio galego que sexan autorizados por autoridades ou funcionarios do Estado galego.

Art. 8º. Os dereitos fundamentaes dos galegos serán os que se determinen pra todol-os españoes na Constitución do Estado federal español.

TÍTULO II.

Dos poderes do Estado galego.

- Art. 9º. Os poderes do Estado galego corresponden ó pobo da Galiza.
Estes poderes son exercidos pol-o Corpo electoral, a Asamblea e o Consello da Galiza.
- Art. 10. Compoñen o corpo electoral todol-os galegos, homes e mulleres, que teñan mais de 21 anos, coas excepcións que as leises asiñalen.
- Art. 11. O Corpo electoral exerce o seu poder:
a) pol-as eleizóns.
b) pol-o referendun e a iniciativa popular.
- Art. 12. O sufraxio será igual, directo, segredo e segundo un sistema de representazón proporcioal.
- Art. 13. A Asamblea do Estado galego estará formada pol-os deputados nomeados pol-os electores galegos, na proporción que determiñe a lei orgánica, atendendo ó número de votantes efectivos.
- Art. 14. Son eligibles pra a Asamblea, como pra as demais corporazóns públicas da Galiza, os galegos, homes e mulleres, maores de 23 anos, que rendan unha función util pra a coleitividade, salvo as excepcións que as leises asiñalen.
- Art. 15. A renovazón dos membros da Asamblea terá lugar por totalidade cada catro anos.

- Art. 16. A Asamblea funcionará con continuidade, nos días que determine a lei orgánica, e coas vacacións que esta mesma a sinalé.
- Art. 17. A Asamblea compete legislar sobre das materias atribuídas por iste Estatuto ô Poder galego.
- Art. 18. Os deputados da Asamblea gozarán de inviolabilidade parlamentaria, e non poderán outer, namentras dure o seu mandato, outros cárregos públicos retribuídos que os de membros do Consello.
- Art. 19. Toda lei votada pol-a Asamblea será sometida a referendum si, dentro dos trinta días seguintes à sua votación, pídeno eisí cinco mil eleitores.
- Un proxecto de lei artigoado, presentado à Asamblea coa firma de 10.000 eleitores, obriga a ista a deliberar sobr'il no prazo d'un ano. O acordo someteráse a referendum.
- Art. 20. O Consello da Galiza estará formado pol-os conselleiros nomeados antr'os seus membros pol-a Asamblea, no número que determine a correspondente lei orgánica. Cada conselleiro será jefe d'un departamento da Administración galega.
- Art. 21. O Consello desinará antr'os seus membros o presidente, cujas funcións, como tal, durarán un ano.
- O presidente do Consello terá a suprema representación do Poder galego e presidirá as sesións do Consello, dirixendo os debates e tendo voto de calidade en caso de empate.

- Art. 22. Actuará o Consello dende a súa eleición deica a primeira sesión da legislatura seguinte a aquela en que foi elexido.
- O Consello cesará nas súas funcións automaticamente por un voto de desconfianza aprobado pol-a maoría absoluta dos membros da Asamblea.
- Art. 23. O cárrago de conselleiro será retribuído e vountario.
- Art. 24. Competen ô Consello as seguintes atribucións:
- a) executar as leises votadas na Asamblea.
 - b) dirixir a gestión dos servizos públicos do Estado galego.
 - c) convocar a Asamblea e disolvela cando fine o prazo da súa durazón, con arreglo ás leises.
 - d) actuar nas relacións cō Poder federal, coma representante do Poder galego.
- Art. 25. A responsabilidade criminal dos conselleiros por delitos comúns cometidos namentras estean ocupando os seus cárragos, ora sexa no exercicio das súas funcións ou fora d'elas, faráse efectiva, previa autorización da Asamblea, ant'o mais outro Tribunal de Justiza do Estado galego.
- Art. 26. Contr'as resolucións dos poderes galegos nas materias atribuídas á súa potestade, non poderá interpôrse recurso ante o Poder central.
- Art. 27. Si os poderes galegos invaden os límites das atri-

buzóns do Poder federal ou de calquera outro federado, corresponderá ó Poder federal declarar a nulidade dos acordos que constituían a estralimitazón.

Art. 28. Contra as resoluzóns das autoridades galegas que infrinxan as regras que delimitan as súas facultades, e non estean comprendidas no artigo anterior, caberá recurso ant'os tribunales administrativos da Galiza.

TÍDUO III.

Da esfera das atribuzóns e obrigas do Estado galego.

Art. 29. Corresponden ó Estado galego as seguintes esferas de competencia:

- a) Régime tributario, agás o imposto d'aduanas. O establecemento das tarifas arancelarias verificaráse por acordo antr'os poderes federal e galego.
- b) Orgaizazón local.
- c) Administrazón da Justiza.
- d) Mando das forzas da policía, cúa orgaizazón corre a cárrego do Poder Central.
- e) Débeda pública.
- f) Política social, sin perjuizo dos compromisos gêraes.
- g) O insiño en todol-os seus grados.

- h)* Camiños de ferro, estradas e tráfico marítimo de interés predomiñantemente galego.
- i)* Réxime dos institutos de Banca e Creto.
- j)* Dominio público.
- k)* Beneficenza.
- l)* Sanidade.
- ll)* Regramentazón d'espeitagos e xogos.
- m)* Estabelecimentos penitenciarios.
- n)* Lexislazón civil.

Art. 30. Son obrigas do Estado galego, ademáis das contidas n-outros artigos d'iste Estatuto:

- a)* sometérese ás normas geraes que dicte o Estado federal drento das suas atribucións.
- b)* garantir o traballo a todol-os cibdadáns, segundo as suas condicións e as suas necesidades, con arreglo ás eisixenzas da justiza social.
- c)* regular a propiedade rural de xeito que veña a ficar ceibe de toda carga pra o que a traballa.
- d)* proporcionar a todol-os cibdadans os meios necesarios pra o seu preno desenrolo espiritual.
- e)* protexer total-as manifestazóns da cultura galega.

TÍDUO IV.

Do réxime local.

Art. 31. A orgaizazón local faráse a base de concellos nas vilas e de parroquias e agrupazóns de parroquias no agro.

A estroiturazón local da Galiza será materia de lei.

TÍDUO V.

Da facenda.

Art. 32. A Asamblea votará cada ano o presuposto do Estado galego, a proposta do Consello.

Art. 33. O Estado galego contribuirá ás cargas da Federación española coa cantidade que determiñe a lei de presupostos gèraes do Estado español.

Ista cantidade constituirá a primeira partida de gastos do presuposto do Estado galego.

Art. 34. Eisistirá un imposto directo único que gravará as rendas, cun gravámen maor pra as rendas que proveñan do capital que pra as que procedan do traballo, i-eisimindo d'imposto as rendas do traballo menores da cantidade que a lei correspondente determiñe.

- Art. 35. Haberá ademáis os impostos indirectos que se establezan con arreglo ás leises.
- Art. 36. Sòmente se poderá facer apelazón ô creto púbrico por meio d'unha lei.
As entidades locaes poderán apelar ô creto d'acordo coas leises.

TÍDUO VI.

Da reforma d'iste Estatuto.

- Art. 37. A iniciativa de reforma d'iste Estatuto requerirá as mesmas condizóns que a iniciativa d'unha lei ordinaria.
- Art. 38. Pra qu'un proyeito de reforma d'iste Estatuto sexa aprobado, é mester o voto favorable dos tres car-
tos dos membros da Asambreia e a aceptazón pol-o
corpo eleitoral, manifesta en referendum.

TÍDUO VII.

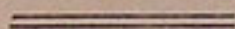
Disposizóns transitorias.

- Art. 39. Ô entrare en vixenza iste Estatuto, consideraránse galegos todol-os que vivan na Galiza sexan fillos de pai ou nai nados na Galiza, e os que vi-
vindo na Galiza e non sendo fillos de galegos,
manifesten que atal é o seu desexo.

Os fillos de galegos nados fora da Galiza consideraránse tamén galegos si eisí o solicitan.

Art. 40. Os funcionarios que, ô tempo de entrar en vixenza iste Estatuto, exerzan as suas funcións na Galiza, conservarán os seus cárregos axeitados â nova estreiturazón administrativa, sempre que sexan galegos, segundo o art. 39, e reúnan os demais requisitos que se eisixen.

Art. 41. Determinárase mediante convenio antre o Estado español e o Estado galego a parte que a íste debe corresponder da actual débeda pública do Estado español.

Imprentouse na Imp. Paredes
de Compostela o 6
de Maio do
1931